

Ægteskabsloven i Landstinget.

—o—

Hr. Godskesen (konservativt Folkeparti) pegede paa det naturlige i, at det foreliggende Lovforslag har vakt saa stor en Interesse i Befolkningen som det har. Han har deltaget i mange Møder, hvor Lovforslagets Modstandere og Fortalere har haft Ordet, mindes der i bl. et Møde paa Frederiksberg, hvor der var sagt skarpsindige og interessante Ord; men saa skete det, at „det ubetinget mest indlagende og stemningsfulde Indlæg i Discussionen kom fra en Dame, som slet ikke kunde tale. I ubehjælpsomme, men hjertelige og folte Ord priste hun ud fra sin egen Erfaring det gammeldags Ægteskabsideal, det Ægteskab, hvor det ikke gælder om at kræve, men om at ofre, hvor det bærende ikke er et System af Rettigheder og Pligter, men derimod det fuldkomne Fællesskab i alle Forhold. Dette Ægteskab krævede denne Dame opretholdt, det maatte der paa Ingen Maade røres ved. Med den Dame er jeg enig. Jeg mener ligesom den foregaaende Taler (Hauch), at Lovforslaget, hvis det skal blive til Lov, bør være ægteskabsbevarende, og kan man overbevise mig om, at der i Loven findes Bestemmelser; som vil virke ægteskabsnedbrydende, er det ganske givet, at jeg vil stille mig imod saadanne Bestemmelser. Men lykkeligtvis tror jeg, at forsaa vidt angaar Lovforslagets Hovedindhold, nemlig Ordningen af Forholdet mellem Ægtefællerne Indbyrdes, er der ikke Tale om, at Lovforslaget kan virke ægteskabsnedbrydende. Det er nemlig noget, som jeg tror ligger over en Lovs Evne, ikke blot over denne Lovs, men over enhver Lovs Evne. Det er nemlig saa, at for de gode Ægteskaber, ikke blot de virkelige inderlige, lykkelige, men ogsaa for de rolige og fredelige Ægteskaber vil Loven slet ingen Betydning faa.

Der er jo allerede i vor Levetid foregaaet adskillige Forandringer med Hensyn til den gifte Kvindes Retstilling, og jeg har haft Lejlighed til at gøre den Erfaring, at i alle lykkelige eller blot rolige og fredelige Ægteskaber har i alt Fald den kvindelige Part levet i den lykkeligste Uvidenhed om den forandrede Retstilling, hun havde faaet. Og saaledes tror jeg ogsaa, det i de gode Ægteskaber vil blive ubørte af Loven. Og hvad angaar de

daarlige Ægteskaber, ja da trænger de jo til en Regulering, og jeg ser derfor ikke, der er noget som helst ondt i, at Loven griber ind over for saadanne Ægteskaber.“

Angaaende de store Betæneligheder der er rejst imod, at de offentlige Myndigheder kan komme til at gribe ind i Ægtefællernes Forhold, gjorde Taleren opmærksom paa, at denne Indgriben ikke finder Sted imod begge Ægtefællers Vilje, først naar Øvrighedens Indgriben paakaldes, finder den Sted, dette vil ikke ske i de gode Ægteskaber, og i de daarlige og ødelagte Ægteskaber ser han ingen Ulykke i, at Øvrigheden kommer til at gribe ind, men vil iøvrigt gøre sit til at denne Øvrigheds-Indgriben bliver saa sjelden som muligt.

Ud fra dette Synspunkt savner Hr. G. en Regel om, at Parter, der er af forskellig Tro, forinden Ægteskabet skal træffe Bestemmelse om, i hvilken Tro Børnene skal opdrages, og han imødegaar Justitsministerens Forsvar af dette Punkt, naar denne anser en saadan Aftale forud for Ægteskaber for mislig, ud fra det Synspunkt, at en Aftale truffet mellem Ægtefællerne ved et Løfte, de i Frihed har givet hinanden er heldigere end ved en Bestemmelse, der senere træffes af Øvrigheden, idet selvfølgelig den Ægtefælle, hvem Afgørelsen gaar imod, altid vil mene, at Øvrigheden har begaaet et Overgreb, at der er handlet Uret imod denne Ægtefælle.“

Spørgsmaalet bliver da for Hr. G.: „Paa hvilket Grundlag skal Øvrigheden træffe sin Afgørelse?“

„I saa Henseende har Forholdet hidtil været det, at Manden har haft den overvejende, den fremtrædende Stilling i Ægteskabet. Kvinden har for saa vidt været underordnet, men dertil har svaret en vidtgaaende Beskyttelse for Kvinden. Jeg tror, det beror paa en Misforstaaelse, naar man undertiden ser denne Ordning skildret fra kvindelig Side som en Underkuelse af Kvinden, som noget, der udelukkende er til Skade for hende, som en Ordning, der kun kunde være truffet saaledes, fordi det var Mændene og ikke Kvinderne, der skrev Lovene. Jeg tror, at da de paagældende Retsregler udformede sig, havde de deres gode og forstandige Betydning, idet Kvinden efter det Standpunkt, hun den Gang stod paa, virkelig trængte til en betydelig Beskyttelse, den, som den hidtidige Lovgivning ogsaa har givet hende, og med denne Beskyttelse maatte

følge en vis Underordnelse. Men i vore Dage har Forholdet jo ændret sig. Det gøres fra kvindelig Side stærkt gældende, at nu er Kvinden vokset saaledes, modnet saaledes, at hun ikke trænger til denne Beskyttelse, men at hun kan kræve og modtage en fuldkommen Ligestilling med Manden indenfor Ægteskabet. Jeg mener, at naar dette Krav fremkommer, og under Hensyn til de Omstændigheder, hvorunder det fremkommer, bør man imødekomme det. Og har man først besluttet sig dertil, bør man gøre det fuldt ud og loyalt og ikke paa en saadan Maade, at man alligevel søger ad en Omvej at komme udenom det og bevare de gamle Retsregler, blot i en moderniseret Skikkelse.“

Taleren accepterede det nye Grundlag, at Kvinden indenfor Ægteskabet skal være lige stillet med Manden, men forlanger saa ogsaa dette gennemført, man kan ikke samtidig med, at man giver Kvinden Ligestilling, tillige bevare den gamle Beskyttelse; Kvinden kan ikke paa een Gang være den frie, selvstændige og ligestillede og paa den anden Side den svage, den underlegne, den forførte, een af Dele, maa være Tilfældet.

Dog vil Hr. G. ikke kræve Ligheden gennemført rent formelt, der maa tages Hensyn til fysiske og faktiske Forhold: han har saaledes intet at indvende mod den Regel, at der ikke kan anvendes Afsoning over for Hustruen, men kan paa den anden Side ikke finde Plads indenfor den nye Ordning for Retsregler, der hviler paa det Grundlag, at Kvinden skal være den svage og forførte, og vil ud fra dette Synspunkt „mære nogen Betænelighed ved den Erstatningsregel, som findes i Lovforslagets § 2, forsaa vidt som det bærende skulde være det, at Manden ved at besvangre sin Forlovede paadrog sig en Erstatningspligtelse. Thi den frie, selvstændige Kvinde maa virkelig sely om, hvorvidt hun vil lade sig besvangre eller ikke, og maa bære Ansvar for, hvad hun gør. Men Regelen kan ogsaa ses under et andet Synspunkt — og jeg tror, det er Mening, — at det, der skaber Erstatningspligt, er ikke Besvangrelsen, men derimod at Manden senere mod sin Forlovedes Vilje forlader hende, og ud fra dette Synspunkt vil jeg kunne acceptere Regelen i § 2.“

I Hovedsagen er Hr. G. imidlertid af den Opfattelse, at Lovforslaget gennemfører Lighedsprincippet „godt og forstandigt“, selv om han mener at